

Վահան Թորթվենց

Իգաբելլա Մերրանո

Սպանիայի հարավում, Անդալուզիայում առատ է գինին և պարը: Այնտեղ մարդիկ հագնվում են ծիածանի բոլոր գույներով, ներքևում՝ սաթի դեղին շապիկը ծովի կապույտ, արյան գույն բոսոր, լայն երիզներով: Անդալուզիացիները պարում են փոթորկահույզ՝ ճիշտ ծովի ալիքների նման, գալարում են իրենց մարմինները, պարում են երազային աչքերով, պարում են ամեն օր, պարում են անվերջ և անպարտասուն: Նրանց մարմինները ճկուն են, ինչպես արաբ ձիավորի նիզակը, որ երբեմն սլացել է Անդալուզիայում, ճկուն՝ ինչպես ուռնու ճյուղն Արարատյան դաշտում: Նրանք սիրում են պարել լուսնկա գիշերներին: Երբ աստղերը թփերից պոկված սպիտակ ծաղիկների նման թափվում են մաքրամաքուր երկնքում, նրանք սիրում են պարել, պարել այդ աստղերի տակ: Նրանց ոտները կայքում են գետնի վրա՝ ինչպես մակույկը ջրում:

Իգաբելլա Մերրանոն Անդալուզիայից էր, Սևիլիայի մոտիկ գյուղերից: Նա մտավ նավ Լիսաբոնի նավահանգստից: Գնում էր Ամերիկա: Նրան ընկերակցում էր մի ագենտ, որը տեսել էր Իգաբելլա Մերրանոյին Սևիլիայի մոտիկ մի գյուղում, ժողովրդական տոներից մեկում պարելիս: Ագենտը ցիլինդրավոր, թորշոմած դեմքով, խորամանկ, փոքրիկ աչքերով, փոքրիկ ոլորված բեղերով մի մարդ էր Բուենոս-Այրեսից, որը գնացել էր Սպանիա հատկապես առևտրական նպատակներով: Երբ Իգաբելլա Մերրանոն ոտը դրեց նավի վրա, ամերիկյան թերթերի թղթակիցները շրջապատեցին ագետին, տեղեկություններ ստացան Իգաբելլա Մերրանոյի մասին և աճապարեցին

հեռագրել Ամերիկա:

- Հարավի արևը, կարծես կաթիլ առ կաթիլ, սուզվել էր Իզաբելլա Սերրանոյի մարմնի մեջ, այնքան ողորկ, ջերմագին և անփայլ էր նրա մարմինը:

-Նրա աչքերը սև էին, պալմայի տերևների նման մուգ, երկար և սուր թարթիչներով, մազերը թափվել էին բաց ուսերի վրա, հագել էր թեթև կարմիր բլուզ, կապույտ և կարճ քթանցքներ, ծնկները բաց, կարճ և կապույտ գուլպաներով:

Ընթրիքին Իզաբելլա Սերրանոն իր ագենտի հետ միասին նստել էր սեղան: Նրանց դիմաց նստած էր մի երիտասարդ, երկար մազերով: Երիտասարդը բարի և խոհուն աչքեր ուներ: Ծխամորձը բերանին՝ նա ինչ-որ մտքերով էր տարվել, բայց երբ նշմարեց Իզաբելլային, աչքերը հառեց նրան, կարծես գտավ նա իր կորցրած մտքերի թելը: Իզաբելլան բարձրացրեց թերթերունքները և նայեց երիտասարդին: Երիտասարդը շարունակեց նայել Իզաբելլային, որ պալմայի տերևների նման մուգ, երկար և սև թարթիչներ ուներ, որոնք ստվերում էին նրա աչքերի խորքը:

Երբ Իզաբելլան ընթրիքը վերջացրեց, ոտի կանգնեց մի կարմիր խնձոր ձեռքին: Ագենտը նրա մանուշակագույն ուսնոցը նետեց նրա ուսերին: Նա դարձավ երիտասարդին և ժպտաց: Երիտասարդն անմիջապես ոտի կանգնեց, խոնարհվեց մինչև Իզաբելլան հեռացավ:

Ժպիտը երևաց Իզաբելլայի դեմքի վրա՝ ինչպես առաջին աստղն է բացվում պաղպաջուն երկնքում: Նա քայլեց և հեռացավ՝ ինչպես մակույկը ջրում: Առավոտյան նախաճաշին Իզաբելլան մենակ էր: Ծովն օրորում էր նավը թեթև փետուրի նման: Ճամփորդների իննսուն տոկոսը չէր կարողացել հեռանալ անկողնից: Մութ էր առավոտը, բայց շոգենավի ճաշադահլիճում վառվում էր ջահը: Դուրսը կատաղել էին մուգ-կապույտ կոհակները, ծեծում էին նավի կողերը:

Դռննա Իզաբելլա, եղե՛լ եք դուք Ամերիկայում, հարցրեց երիտասարդը:

Դուք որտեղի՞ց գիտեք իմ անունը:

Առավոտյան թերթից, չե՞ք կարդացել թերթը, հարցրեց երիտասարդը և երկարեց նրան նավի թերթիկը:

Իզաբելլա Սերրանոն արագորեն նայեց թերթիկի վրա և դառնալով երիտասարդին՝

–Ոչ,– ասաց, առաջին անգամն է, որ գնում եմ Ամերիկա, առաջին անգամն է, որ դուրս եմ գալիս Անդալուզիայից:

Երիտասարդն էլի նայեց նրան, նա կարծես ճանաչեց Իզաբելլա Սերրանոյին:

Նախաճաշից հետո՝ նրանք երկուսով բարձրացան վերև և կանգնեցին նավի կամրջի վրա: Ծովը մոնչում էր, փրփրերախ կոհակներ էին բարձրանում: Նրանք օրորվում էին բաց և մռայլ ծովում:

Ինչպե՞ս է ձեր անունը, հարցրեց Իզաբելլան երիտասարդին:

Էմիլ:

Ազգանո՞ւնը:

Այսքանը բավական է, ֆրանսիացի եմ վերջացրեց երիտասարդը:

Դուք խորհրդավոր մարդ եք, առանց ազգանունի,– հարեց Իզաբելլան:

Ես գաղտնի եմ գնում Ամերիկա, միայն այսքանն իմացեք, դո՞նա Իզաբելլա, բարի տոնով պատասխանեց երիտասարդը:

Իզաբելլան չուզեց շարունակել և խոսքը փոխելով՝ հարեց .

Ծովը կատաղի է, բայց ես սիրում եմ կատաղի ծովը: Ամերիկյան կյանքն էլ կատաղի է՝ ինչպես այս ծովը:

Դո՞նա Իզաբելլա, զգույշ եղեք այդ կատաղի կյանքում:

Հանկարծ մոայլվեցին Իգաբելլայի աչքերը: Ապա նա պատմեց, որ ինքը մի գյուղացի աղջիկ է, ազենտը տեսել է իրեն պարելիս, ծանոթացել, եկել է իր մոր մոտ, առատ փող է տվել և մի տարով պայմանավորվել է տանելու իրեն Ամերիկա՝ պարելու համար:

Մի տարուց պետք է վերադառնամ Անդալուզիա,– վճռական տոնով վերջացրեց Իգաբելլան:

Մի՞թե կարիք ունեիք ազենտի տված փողին, հարցրեց Էմիլը:

Այո, մեծ կարիք ունեինք. Հայրս նոր էր մեռել, քույրերս փոքր են, իսկ մայրս՝ բոլորովին անպաշտպան:

Ամերիկայում զգույշ եղեք, դո՛նա Իգաբելլա, Ամերիկայում այնքան փող կա, որքան գինի՝ Անդալուզիայում:

Իգաբելլան նորից նայեց Էմիլին, և Իգաբելլայի նայվածքն այնքան մոայլ էր, որքան ծովը:

Նավի ծառայողներից մեկը մոտեցավ Իգաբելլային:

Մյուսյո դը-Վալերան ձեզ խնդրում է, ասաց:

Շուտով կվերադառնամ, հարեց Իգաբելլան Էմիլին և իջավ կամրջակից ներքև:

Սանդուղքներից իջնելիս՝ քամին թոցնում էր նրա մանիշակագույն ուսնոցը, և նա նման էր թևատարած թռչող առասպելական թռչունի:

Էմիլը դեռևս կանգնած էր կամրջակի վրա և դիտում էր արևը, որ նայում էր նոր ճեղքված մի ամպի միջից, երբ Իգաբելլան վերադարձավ:

Դը-Վալերան գլուխը չի կարող բարձրացնել անկողնից:

Ինչո՞ւ է ձեզ կանչել, դո՛նա Իգաբելլա:

Ցանկացել է տեսնել ինձ, ուրիշ ոչինչ:

Նա նայում է ձեզ վրա՝ ինչպես վաճառականն իր ապրանքի վրա, ասաց Էմիլը:

Ինչո՞ւ եք այդպես կարծում, նա շատ բարի է դեպի ինձ և դեպի իմ ընտանիքը:

Այո, այնքան ժամանակ, որքան դուք կկարողանաք պարել, պատասխանեց Էմիլը:

52 Վ. Թոթովենց, գիրք 2 –Դուք այնքան բարի աչքեր ունեք, բայց չար բաներ եք ասում,–հարեց Իզաբելլան մոայլ և տխուր:

–Իմ ասածները չար չեն, միայն ցանկանում եմ, որ զգույշ լինեք հրդեհից, որպեսզի հանկարծ չբռնկվեն ձեր սևառատ մազերը:

–Դուք ի՞նչ գործով եք զբաղվում,– հարցրեց Իզաբելլան:

–Բանաստեղծ եմ,– պատասխանեց Էմիլը:

Արևը փայլում էր օվկիանոսի մուգ–կապտավուն ալիքների վրա, բայց Իզաբելլա Սերրանոն մոայլ էր՝ ինչպես առավոտյան ծովը:

Երեկո էր, երբ շոգենավը հասավ Նյու–Յորքի նավահանգիստը: Վիթխարի հրդեհի նման վառվում էր Նյու–Յորքը: Բոլոր ճամփորդները տախտակամածի վրա էին: Ֆրանսիացի բանաստեղծը և Անդալուզիայի գեղջկուհին կանգնել էին նավի աշակողմում և դդիտում էին ահավոր քաղաքը:

–Ահա Նյու–Յորքը,– ասաց ֆրանսիացի բանաստեղծը:

–Ես կկորչեմ այս մեծ քաղաքում,– մրմնջաց Իզաբելլան:

Ամբողջ Նյու–Յորքը ճանաչում է ձեզ հիմա,– շարունակեց բանաստեղծը,– բոլոր թերթերը հիմա հրատարակած կլինեն ձեր լուսանկարը, ձեր ազենտը շատ ճարպիկ է:

–Դուք էլի սկսեցիք ձեր չար խոսքերը:

–Ես եղել եմ այս երկրում, տեսել եմ այս երկիրը հատակից մինչև ոսկեգոծ կեղտոտությունները, էլի եմ ասում, զգույշ եղեք, դո՛ննա Իզաբելլա, վերցրեք միայն այնքան դոլլար, որքան հարկավոր է ձեզ և ձեր ընտանիքի համար և շուտ, շատ շուտ վերադարձեք Անդալուզիա:

Նավը կանգ առավ, խարիսխները ձգվեցին վայրենի ուժքով: Ճամփորդները բոլորն էլ իրարանցման մեջ էին, բոլորն էլ աճապարում էին դուրս գալ: Իզաբելլան և բանաստեղծը դարձան, ետ նայեցին և տեսան դը–Վալերային՝ շրջապատված նոր մարդկանցով: Այդ նոր մարդիկը էլի թղթակիցներ էին, որոնք եկել էին նավ՝ հատկապես տեղեկություններ ստանալու համար իսպանացի պարուհու մասին: Աղենտը նրանց ծանոթացրեց Իզաբելլայի հետ: Իզաբելլան երկյուղով էր նայում արագախոս այդ մարդկանց: Հանկարծ շրջապատեցին Իզաբելլա Սերրանոյին լուսանկարչական գործիքներով, փայլեցին բոցավառ բանաստեղծին ր փափսաց նրան .

–Ես ուզում եմ ձեր հասցեն իմանալ, դուք իմ բարեկամն եք:

–Այժմ հասցե չունեմ, բայց ես ձեզ կգտնեմ:

Դը–Վալերան մոտեցավ Իզաբելլային: Նրա դեմքի վրա դժգոհություն կար:

–Դուք շատ եք զբաղվում այդ թեթևամիտ բանաստեղծով,– ասաց նա:

Նյու-Յորքի «Աստորիա» հյուրանոցը, որտեղ ազենտը տեղավորեց Իզաբելլային, տխուր էր նրա համար: Նա նստել էր լուսամուտի առաջ և դիտում էր Նոր Աշխարհի մեծագույն քաղաքը: Նա հիշում էր Անդալուզիան, լուսնկա գիշերները, հիշում էր մորը և փոքրիկ քույրերին: Իզաբելլան սկսեց լաց լինել:

Դը–Վալերան չափազանց զբաղված էր իր առանձին սենյակում, ուր ընդունում էր Թատրոնական գործիչների և պայմանագրեր կնքում: Կես ժամվա մջ նա արդեն վաճառել էր Իզաբելլայի բոլոր գիշերները– պարել, անվերջ պարել:

Երբ դը-Վալերան վերադարձավ Իզաբելլայի մոտ, նրա արցունքներն արդեն սառել էին:

–Դո՞ն՞ա Իզաբելլա,– սկսեց դը-Վալերան,– ինչպես դիտեք, ես խոստացա ձեզ տարեկան 10000 դոլլար:

–Այո, այդպես էլ գրված է մեր պայմանագրում . եթե դրանից պակաս է լինելու, խնդրում եմ վճարեք իմ ճանապարհի ծախսը, և ես կվերադառնամ իմ մոր և քույրերի մոտ, դեպի Անդալուզիա, այնտեղ լավ էր, այնտեղ այնպես խաղաղ էր ու հանգիստ:

–Մի՛ աճապարեք, դո՞ն՞ա Իզաբելլա,– վրա տվեց դը-Վալերան ժպտուն և կեղծ գուրգուրանքով,– ես թեկուզ խոստացել եմ 10000 դոլլար, բայց կարող եմ վճարել ավելի, քան այդ գումարը, որովհետև մեր գործերը լավ են գնում: Ես ձեզ կվճարեմ 20000 դոլլար տարեկան:

–Ի՞նչ բարի եք,– բացականչեց Իզաբելլան ու ժպտաց: Նրա ժպիտը նման էր մռայլված ծովից հետո ծովի վրա բացվող արևին: Իզաբելլայի աչքերը դարձյալ սկսեցին փայլել՝ ինչպես Անդալուզիայում:

–Սուտ էր նա,– մրթմրթաց ինքն իրեն Իզաբելլան:

–Ես հասկանում եմ ձեզ, դո՞ն՞ա իզաբելլա,– հարեց դը-Վալերան,– ֆրանսիացի բանաստեղծը ձեզ ստեր էր փշում, և դու է հավատում էիք այդ ստերին ու ահաբեկվում: Ես զգում էի, որ նա ձեզ զանազան պատմություններ էր պատմում . բայց կյանքը ցույց կտա, դե ո՛վ է ստախտսը:

–Դուք բարի եք,– հարեց Իզաբելլան անվերապահ անկեղծությամբ:

–Ահա ձեզ 10000 դոլլար իմ խոստումներից և պայմանագրից դուրս . դեռևս շատ հազարներ կլինեն, երբ հաջողություն լինի,– գոռոզությամբ հայտրարեց դը-Վալերան և հանձնեց նրան չեկը:

Իզաբելլան խնդրեց դը-Վալերայից, որ մորը հեռագրի Նյու–Յորք հասնելու մասին:

Արդեն հեռագրել եմ,– պատասխանեց դը–Վալերան,– ր հեռագրով փոխադրել եմ 2000 դոլլար:

–2000 դոլլա՞ր:

–Այո, այո, ես լիովին կկատարեմ իմ խոստումները:

Իգաբելլան ուրախությունից ոստոստեց, ինչպես նոր խաղալիքներ ստացած մանուկը:

Դը–Վալերան ներողություն խնդրեց Իգաբելլայից և հեռացավ: Իգաբելլան մնաց մենակ: Նա դարձյալ դուրս նայեց լուսամուտից ահավոր քաղաքին, և նրան թվաց, որ օրորվում է երջանիկ ու հոտավետ մի երագում:

Հանկարծ թխկացրին Իգաբելլայի սենյակի դուռը: Ներս մտավ մի համազգեստով ծառա և նրան մատուցեց իրիկնային թերթերի հավելվածները: Իգաբելլան բաց արավ թերթերը և տեսավ իր լուսանկարներն առաջին էջերում: Իգաբելլան սկսեց որոշ ատելություն զգալ դեպի ֆրանսիացի բանաստեղծը, որ ճգնել էր պղտորել իր կյանքը, որ ճգնել էր սև քողեր քաշել իր երջանկության վրա: Երբ դը–Վալերան վերադարձավ Իգաբելլայի մոտ, նա պատմեց նրան բանաստեղծի ասածները:

–Նա ասում էր,–ասաց Իգաբելլան,– որ դուք նայում եք իմ վրա՝ ինչպես վաճառականն իր ապրանքի վրա:

Դը–Վալերան հեզնորեն, բարձր և կոպիտ հռիռաց:

–Խեղճ, անմիտ բանաստեղծ . նա կարծում էր, որ փողը միևնույն նշանակությունն ունի մե՞ծ համար՝ ինչպես քաղցած և թեթևամիտ բանաստեղծների համար:

Խոսակցությունը երկար չշարունակվեց, որովհետև ծառան նորից անհանգստացրեց նրանց, ներկայացնելով դը–Վալերային մի այցետոմս:

Դը–Վալերան կարդաց այցետոմսը և անմիջապես աճապարեց դեպի ընդունելության դահլիճը:

–Ինձ ցանկանում է տեսնել Ամերիկայի ածուխի թագավորի որդին,– կես ահաբեկված արտասանեց դը–Վալերան և աճապարեց ներքև:

Իգաբելլան կասկածեց դը–Վալերայի խոսքի անկեղծությանը:

–Ի՞նչ գործ ունի ածուխի թագավորի որդին իմ ագենտի հետ,– մտածեց Իգաբելլան:

Բայց Իգաբելլան սխալվում էր: Իսկապես այցետոմսը պատկանում էր Ամերիկայի ածուխի թագավորի որդուն՝ մր . Ռոբերտ Շրայտերին:

Երիտասարդ Շրայտերը համարվում էր Նյու–Յորքի «բարձր հասարակության» ամենագալանտ մարդը: Նա մսխում էր իր հոր ոսկու դեզերը, մասնավորապես թատրոնների կուլիսներում, իր մասնավոր ապարանքում և իր անձնական նավի վրա, որը կոչվում էր «Պոսիդոն»:

Դը–Վալերան ներկայացավ մր . Շրայտերին ընդունելության դահլիճում ժպիտով և խոնարհությանմբ:

Երբ դը–Վալերան վերադարձավ դահլիճից, հայտնեց Իգաբելլային, որ իր Նյու–Յորքի առաջին ելույթից հետո՝ հյուրասիրվելու է ածուխի թագավորի որդու անձնական նավի վրա:

–Այժմ,– շարունակեց նա,– պետք է գնանք ներքև և ծանոթանանք մր . Շրայտերի հետ: Իգաբելլա Սերանոն ագենտի հետ գնաց դահլիճ ուստոստուն քայլերով: Դահլիճում դիմավորեց նրան ածուխի թագավորի որդին՝ Նյու–Յորքի բարձր հասարակության ամենագալանտ մարդը: Իգաբելլան մոռացավ ամեն ինչ, միայն հիշեց, որ այժմ երջանիկ են իր մայրը և քույրերը, որոնք այժմ փող ունեն, հիշեց, որ պարտք չունեն, հիշեց, որ իր քույրերը պարում են ուրախ՝ Անդալուզիայի լուսնկա գիշերներին:

–Ես ձեր անունը լսել եմ,– ասաց մր . Շրայտերը Իգաբելլային,– ցանկանում էի տեսնել ձեզ: Ամերիկյան հյուրասեր երկիր է, մանավանդ ձեզ նման արվեստագետների համար:

Իգաբելլայի համար պարգապես ապշեցուցիչ էր ածուխի արքայի որդու պարգությունը: Նա խոսում էր հասարակ մարդու նման:

Առավոտյան Իգաբելլան և Շրայտերը շրջում էին Նյու–Յորքում: Պատերի վրա, յուրաքանչյուր փողոցում, թերթերում, կաֆեներում, տրամվայներում, ստորերկրյա տրամվայների կայարաններում, ճաշարաններում, քաղաքի ամեն մի կետում փակցված էին Իգաբելլա Սերրանոյի աֆիշաները .

ԻԶԱԲԵԼԼԱ ՍԵՐՐԱՆՈՆ

Պարելու է սպանական ֆանտաստիկ պարեր

1 . «ԱՆԴԱԼՈՒԶԻԱՅԻ ԱՐԵՎԱԾԱԳԸ»

2 . «ՍԻՐՈ ՓՈԹՈՐԻԿԸ»

3 . «ԾՈՎԸ»

Մր. Շրայտերի շոֆերը կանգ առավ: Հրդսրն գետի ափին՝ մի ճաշարանի առաջ: Մր . Շրայտերը թեթև բռնեց Իգաբելլայի թևից և ցած իջեցրեց նրան:

–Այստեղ կճաշենք, եթե հավանեք,– ասաց Շրայտերը:

–Լավ,– համաձայնեց Իգաբելլան: -- Մենք Անդալուզիայի գինի չունենք, բայց ունենք Բորդո,- հարեց Շրայտերը:

Իգաբելլան խմեց Բորդոն Անդալուզիայի գինու ցանկությամբ:

Մր. Շրայտերը երկար նայեց նրա մուգ աչքերին, ողորկ և թուխ թևերին, նայեց նրա պալմայի տերևների նման մուգ, երկար ու սուր թսրթիչներին և կծեց իր ցանկափրփուր շրթունքները: Երբ վերջացրին ճաշը, մր. Շրայտերը մի հարյուրանոց նետեց սպասավորին, և նրանք դուրս եկան: Ավտոյի մեջ Իգաբելլան հեշտանք էր գգում, ամեն բան նրան երազի նման էր թվում, ամեն բան ուրախ և թեթև:

Հյուրանոցի դահլիճում դը-Վալերան դիմավորեց նրանց ժպիտով և քծնանքով:

-Այանքը գեղեցիկ է, չէ՞,- հարցրեց նա Իգաբելլային:

Իգաբելլան չպատասխանեց, բայց ժպտաց:

-Երիտասարդ լեյդին պետք է հանգստանա,- ասաց մր. Շրայտերը:

Իգաբելլան ներողություն խնդրեց հեռանալու: Երբ նա ձեռքը երկարեց մր. Շրայտերին, սա բռնեց և երկար համբուրեց Իգաբելլայի ձեռքը՝ Իգաբելլայի հեռանալուց հետո՝

Այսպիսի երջանկության ես երբեք չեմ հանդիպել իմ կյանքում,- խոստովանեց Շրայտերը:

Դը-Վալերան ատամները բաց արած՝ ձախ ձեռքով իր փոքրիկ բեղերը ոլորեց և ժպտադեմ պատասխանեց.

-Ինչպես որ կամենում եք, մր. Շրայտեր:

Ածուխի թագավորի որդին նստեց սեղանի դիմաց և 15000 դոլլարի մի շեկ գրելով հանձնեց դը-Վալերային:

-Իսկ ձեզ կտեսնեմ հետո,- ասաց մր. Շրայտերը դը-Վալերային:

Մր. Շրայտերը հեռանալուց առաջ հանձնեց նաև մի այցետոմս՝ վրան գրած:
Դը-Վալերան աճապարանքով կարդաց տոմսը-«Մի մոռանաք ծովի գիշերը»:
Կարդալուց հետո՝ աճապարեց վեր: Իգաբելլան ընկել էր անկողնի վրա և հանգստանում էր:

-Դո՛ննա Իգաբելլա,- բացականչեց դը-Վալերան, որից Իգաբելլան ընդոստ վեր գատկեց,- Ամերիկայի ածուխի արքայի որդին սիրում է ձեզ, ահա սիրո ապացույցը:

Ագենտը նրան հանձնեց սիրո ապացույցը՝ 15000 դոլլարը և այցետոմսը:

-Չեմ հավատում- ծովի գիշերը . . . -մրմնջաց Իգաբելլան:

–Չէ՞ որ մենք նրա հյուրն ենք լինելու իր անձնական նավի վրա, ձեր առաջին ելույթից հետո,– պատասխանեց դը–Վալերան:

Իգաբելլան երկար նայեց տարածության մեջ ր ժպտաց:

Իգաբելլան իր զարդասենյակում դողում էր երկյուղալից: Հասարակությունը լցվել էր դահլիճ և լուռ սպասում էր սպանացի պարուհուն: Իգաբելլան շատ էր պարել մեծ ժողովրդական մասսաների առաջ, բայց առաջին անգամն էր, որ նա հանդես էր գալու ցիլինդրավոր և ֆրակներ հագած տարօրինակ բազմության առաջ: Դը–Վալերան մտավ զարդասենյակ և տեսնելով, որ Իգաբելլան պատրաստ է բեմ գալու, գնաց դուրս աճապարանքով: Դը–Վալերան երկու խոսք ուներ ասելու հասարակության: Իգաբելլան մտածում էր, որ վայրկյաններ են մնացել հանդես գալու: Հանկարծ լսվեց որոտընդոստ ծափահարություն դահլիճում: «Դը–Վալերան վերջացրեց», մտածեց Իգաբելլան: Նա նայեց մեծագիր հայելուն և դիտեց իրեն՝ իր մուգ աչքերով:

–Դո՞ն՞ա Իգաբելլա, բարձրացնում են վարագույրը:

Իգաբելլան այլևս ոչինչ չտեսավ, միայն զգաց, որ մթնշաղային բեմի վրա սահում են իր ոտները թեթևորեն և ավելի ու ավելի են արագանում հետզհետե բացվող լույսերի մեջ: Մթնշաղը պայծառանում էր, արևածագն էր, արևածագն Անդալուզիայում: Իգաբելլայի մարմինն սկսեց փոթորկվել, փոթորկվել այնպես, ինչպես արևն է փոթորկվում Անդալուզիայում, նրա թևերն ուղիղ վեր էին բարձրացած, ամբողջ մարմինը գալարվում էր վեր, ուղիղ՝ ինչպես արևի շողը, ինչպես նետը սլացիկ, դեպի վեր՝ ինչպես երկինք թռչող մարմարը գոթական կառուցվածքի: Հանկարծ Իգաբելլան կծկվեց, հատակին և սկսեց դեպի վեր բարձրանալ, հետո կանգնեց՝ գլուխը ետև գցած, իրանը՝ առաջ, սրունքները՝ կորացած, ճիշտ նման հրացանի նշանի: Շողերն ավելի առատությամբ թափվեցին բեմի վրա, և Իգաբելլան շարունակեց խռովասույզ, արեկոծ ու խելակորույս պարը արևի ծագման:

Դահլիճը որոտաց՝ ինչպես ծովն էր որոտում մի քանի օր առաջ:

Քրտինքը կաթիլ առ կաթիլ վազում էր Իգաբելլայի քունքերից՝ ինչպես գարնանային ծովը կանաչ տերևի վրա:

Ջարդասենյակում դը-Վալերան կռացավ և համբուրեց Իգաբելլայի ոտները:

Օրինյալ է քո մայրը, դոննա Իգաբելլա, օրինյալ է քո ծնունդը դոննա Իգաբելլա, բացականչեց դը-Վալերան:

Ծափահարությունները շարունակվում էին, Իգաբելլան երևաց բեմի վրա:

Դահլիճը լցվեց ծափահարությամբ և բեմը՝ ծաղիկներով:

Երբ Իգաբելլան վերադարձավ գարդասենյակ, դը-Վալերան հայտնեց նրան, որ բեմը լցրել է ծաղիկներով ինքը՝ Ամերիկայի ածուխի արքայի որդին:

Նա դահլիճումն է, հարցրեց Իգաբելլան:

Մի՞թե չտեսաք նրան, աչ կողմի օթյակում:

Ոչ, ես ոչ ոքի չտեսա:

«Պոսիդոն» ը կանգնել էր Նյու Յորքի նավահանգստում և սպասում էր մր.

Շրայտերի հրամանին՝ բաց ծով դուրս գալու համար: Իգաբելլա Սերրանոն, կիսամերկ, փաթաթված երկար վերարկուի մեջ, դուրս եկավ թատրոնից և մտավ մր. Շրայտերի ավտոյի մեջ: Մր. Շրայտերը վաղուց սպասում էր նրան: Նրանցից առաջ նավ էին գնացել Նյու-Յորքի «բարձր հասարակության» անդամներից մոտ հիսուն հոգի:

Նավի ջահագարդ դահլիճը լուսավորված էր տոնական օրվա նման: Երբ Իգաբելլա Սերրանոն և մր. Ռոբերտ Շրայտերը նավ մտան, հյուրերը նրանց դիմավորեցին ծափահարություններով: Սպասուհիները թարմ ծաղիկներով և բուրումնավետ ջրերով ողողեցին իսպանացի պարուհուն և Ամերիկայի ածուխի արքայի որդուն:

Իգաբելլան վերացել էր . նա գգում էր, որ այս բոլորն իր համար էր՝ իր հաղթանակը:

Դը–Վալերան շողոքորթ շնիկի նման դառնում էր մը . Շրայտերի շուրջը և ժպտալով՝ հաճոյախոսություններ անում նրան, որ մը . Շրայտերն ասել էր . «Իսկ ձեզ կտեսնեն հետո»։ Դը–Վալերան գիտեր, որ իր ծառայությունները կվարձատրվեն լիովին, որ ինքը կհագնա փողից և նվերներից։ Մը . Շրայտերի կարգադրությամբ նավի փոքրիկ օրկեստրն սկսեց նվագել պարի եղանակ։ Նրա այս պարն ավելի լեզենդային, ավելի սրտագին էր, քան այն պարերը, որ պարել էր այդ երեկո Բրոդուեյի հասարակության համար։

Նավը ճեղքում էր Ատլանտիայի մուգ–կապտավուն ալիքները, օրկեստրը նվագում էր, Իզաբելլան՝ պարում, հյուրերը ծափահարում էին խելահեղ, սկ մը . Շրայտերը տրորում էր ցանկություններից փրփրած իր շրթունքներն ատամներով։

Շրայտերը ծծում էր Իզաբելլայի շրթունքները, ծծում էր հարավի արևը նրա շրթունքներից, հարավի արևը, որ կաթիլ առ կաթիլ սուզվել էր նրա թուխ մարմնի մեջ։

❖

— Հրամայիր, որ նավը քշեն մինչև Անդալուզիա,– մրմնջում էր Իզաբելլան Շրայտերի գրկում։

Իսկ Ամերիկայի ածուխի արքայի որդին ծծում էր նրա շրթունքներից հարավի արևը, որ, կաթիլ առ կաթիլ, սուզվել էր նրա թուխ մարմնի մեջ։

Դահլիճը տակնուվրա էր։ Հյուրերից ոմանք ընկել էին թավշյա հեշտաթոռների վրա և հարբածությունից չէին կարողացել վեր կենալ, սեղանի ծաղիկների թաղարները կործանվել էին և հատակին կոխտովել, շշերը թափվել էին և կոտրտվել, պահածոների կիսադատարկ տուփերը թափված էին ամեն կողմ, մի բարձր ջրշուշան կանգնած էր դեռևս սեղանի անկյունում և տխուր նայում էր դահլիճի ավերակին։

Այդ դահլիճը տեսնողը կարող էր գուշակել այն դաժան օրգիան, որ տեղի էր ունեցել Նոր Աշխարհում Հին աշխարհի ձևով։

Առավոտյան նավը կանգ առավ Մեյնի ափերին: Իգաբելլան դուրս եկավ նավից մը . Շրայտերի հետ՝ տրորված, նման ծաղիկներին, որ կործանված էին և թափված հատակին: Իգաբելլայի աչքերի վրա պղտորության մի քող էր իջել, միայն հանդարտորեն փակվում և բացվում էին պալմայի տերևների նման մուգ, երկար ու սուր նրա թարթիչները:

Իգաբելլան շարունակեց պարել՝ համաձայն դը-Վալերայի կնքած պայմանագրի: Մը . Շրայտերը մոռացավ Իգաբելլային, դուլարները նոր զգայություններ պարտադրեցին նրան: Դը-Վալերան ծանոթացրեց սպանացի պարուհուն նորանոր փոքր և մեծ Շրայտերների հետ:

Թափվեցին Անդալուզիայի գեղջկուհու աչքերի աստղերը հատիկ-հատիկ: Իգաբելլան սկսեց ապրել իր վազահաս տերևաթափը՝ ողբագին և աղեկատու: Նրա ճակատից դեղին տերևներ ընկան: Նրա մարմինը կորցրեց իր ճկունությունն ու սլացիկությունը, սրունքները կապարացան, նրա արևածագի վառ չիուզեց հասարակությանը: Միայն մի քանի բարի ձեռքեր ծափահարեցին ի հիշատակ հին, վաղեմի պարուհու:

Տարիներ անցան:

Իգաբելլա Մերրանոն մնաց մենակ և տխուր:

Նրա թերթերունքները փակվում էին աչքերի վրա՝ ինչպես կափարիչն է փակվում մանկամարդ աղջկա դադաղի վրա:

Մի օր նա նստել էր իր սենյակի անկյունում, հայելին ձեռքը դիտում էր իր ավերված դեմքը, երբ մի այցետունս ստացավ: Նրա աչքերը վայրկենաբար վառվեցին:

–Ներս, ներս հրավիրիր իմ վաղեմի բարեկամին,– ասաց իր աղախնին:

Ֆրանսիացի բանաստեղծն էր: Նրանք փաթաթվեցին իրար այնպես սեղմ,
այնպես անբաժանելի՝ ինչպես լույսն ու տաքությունը:

Արցունքները խեղդվեցին Իզաբելլայի կոկորդում: Նա նայեց Էմիլին՝
թարմացած և վերածնված: Նա բարձրացրեց պալմայի մուգ, երկար ու սուր
տերևների նման իր թարթիչները և գորովագին հարեց բանաստեղծին.

Դու ասում էիր՝ զգույշ եղիր առաջին քայլից, բայց ես արի առաջին և բոլոր
քայլերը, մրմնջաց Իզաբելլան:

Վերադարձիր Անդալուզիա, վերադարձիր դեպի Անդալուզիայի ժողովրդական
տոները, այժմ ճանաչում ես Ամերիկայի ոսկեգօծ կեղտը, շնչաց բանաստեղծը:

Նրանք փաթաթվեցին իրար այնպես սեղմ և այնպես անբաժանելի՝ ինչպես
լույսն ու տաքությունը:

1929 թ.